

URPREMIÄR PÅ HIPP 17 OKTOBER 2014

VILJAVÄR

AV KRISTIAN HALLBERG

ANNEKAH/SÖVALL

MALMÖ
THE TRUE STORY

SVENSKA
POSTKOD
LOTTERIET

Framtids
generationen

MALMÖ STADSTEATER

MALMÖSTADSTEATER.SE

VILJA VÄL av Kristian Hallberg

Urpremiär på Hipp 17 oktober 2014

Förlag Draken Teaterförlag

Regi Marie Parker Shaw

Scenografi och Kostym Annika Carlsson

Kompositör Magnus Börjeson

Ljus Sven-Erik Andersson

Mask Åsa Trulsson

”Triangeln” text: Jason Diakité, musik: Måns Asplund

MALMÖ – THE TRUE STORY

Initiativet *Malmö – The True Story* är ett samarbete mellan Stiftelsen Framtidsgenerationen och Malmö Stadsteater. Med en förhoppning om att föra ungdomar närmare varandra och göra deras röster hörda har *Malmö – The True Story* sedan hösten 2013 samlat in ungas berättelser. Insamlingen har bland annat gjorts genom workshops på gymnasieskolor i Malmö med dramapedagoger från Malmö Stadsteater. Genom *Malmö – The True Story* har vi på ett eller annat sätt träffat över 5000 gymnasieungdomar i Malmö och lyssnat till deras berättelser. Pjäsen *Vilja väl* har hämtat inspiration utifrån dessa berättelser.

Malmö – The True Story sponsras av PostkodLotteriets Kulturstiftelse

I rollerna

JOSEFIN – Amelie Nörgaard

HUGO – Sven Boräng

CEYLAN – Rosanne Hatab

ERCAN – Simon Rodriguez Strömberg

MEJA – Jennifer Amaka Pettersson

DOMINIKA – Hanna Normann

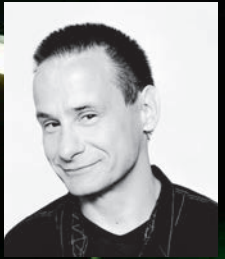
BRNA – Rakel Benér Gajdusek

ANKAN – Göran Dyrssen

ADRIENNE – Birte Heribertson

SVEN BORÄNG

GÖRAN DYRSSEN

RAKEL BENÉR GAJDUSEK

ROSANNE HATAB

BIRTE HERIBERTSON

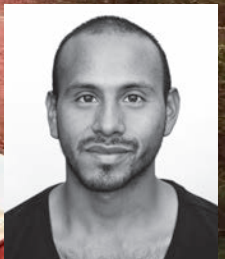
HANNA NORMANN

AMELIE NÖRGAARD

JENNIFER AMAKA PETTERSSON

SIMON RODRIGUEZ STRÖMBERG

MARIE

KLASSEN ÄR UPPDELAD i mindre grupper och har fem minuter på sig att skapa en frysbild som gestaltar en händelse ur varje elevs liv som de tycker har bidragit till att göra dem till vem de är idag. Alla visar sedan upp sina gestaltningar för hela klassen.

X:s bild är hur hen bevittnar när någon får halsen avskuren när hen besöker sitt hemland. Direkt efter är det Y:s bild, som är ögonblicket då hen fick sin första cykel. Vi samtalar och konstaterar att oavsett graden av dramatik i bilderna så är varje händelse lika unik och lika viktig för de olika individerna.

När jag cyklar därifrån tänker jag – det är detta som är *Malmö – The True Story*. Jag förstår med alla mina sinnen och ser vad det gör i oss när vi lyssnar och ser på varandra. Så mycket vi inte visste om varandra – utbrister ofta eleverna efter besöken. Nu känner vi varandra bättre. Vi möts i teaterns namn.

För mig har det varit unikt att i ett år innan premiär, långt innan pjäsen ens blivit skriven, få möta, lära känna och lyssna på berättelser från de människor som sedan ska bli vår publik och vars berättelser ska gestaltas på scenen. Jag har gråtit, skrattat, överraskats, inspirerats, kramats och bråkat.

Nu har vi repeterat klart pjäsen, men egentligen har vi bara börjat.

Marie Parker Shaw, regissör

DET VAR I MALMÖ DET HÄNDE

Nu när det kommit in hundratals texter från ungdomar som alla berättat sin historia om Malmö som jag våghalsigt låtit mig inspirerats av – då är det väl inte mer än rätt att jag också författar min egna "True Story"-text. Jag tror nämligen inte att man kan begära något av andra som man inte kan begära av sig själv.

Malmö är staden jag föddes i, växte upp, gick in och ut genom stadsdelar. Malmö är platsen där jag och mamma stod och väntade på pågatåg för att ta oss till skånska städer. Malmö är platsen där jag och pappa gick promenader runt Almgården där han bodde, pratade med expediter på B&W. Ju äldre jag blev desto längre blev våra promenader. Plötsligt hade vi gått runt hela stan, vi stannade på punkten vi startat, tittade på varandra och frågade oss: *Vad nu?* Man visar sina barn, vänner och förälskelser det man kan av världen. Man pekar på platser och säger: *Här blev jag en människa.* Man pekar på platser man varit på och säger: *Det var inte här. Det var någon annanstans.* Det var i Malmö jag och Razan stod, timme ut och timme in och spelade Tvärsan. Han vann alltid. Det var i Malmö en simfröken höll mig över vattenytan, alla andra hade lärt sig simma och hon väste i mitt öra: *Vatten bär dig.* Hon hade fel. Det bar mig inte. Det var i Malmö jag vann en flaggtävling, en flagga syddes och hissades upp i en flaggstång. Sedan hängde den där och vajade, glömdes bort och ett halvår

senare hade den trasats sönder av vinden och regnet. Det var i Malmö som poliserna tryckte upp mig mot sin bil, höll upp påsen med skunk och frågade: *Vad har vi här då?* Det är i Malmö som jag ramlat genom rutor, somnat på asfalt, blivit sparkad i magen (eller vänta, det var inte Malmö förresten). Det var i Malmö jag träffade Karin och André, de stod och rökte på en skolgård. Vi tog oss hem till André och drack upp hans föräldrars hemmagjorda vin och snackade skit om alla fuckups i Malmö som inte var vi. Det var i Malmö min son föddes. Han såg på mig med stora ögon och, bara några sekunder gammal, viskade stillsamt: *skärp dig.* Det var i Malmö som jag och min syrra skjutsade min pappa till avgiftningen. Jag tänkte på våra promenader. Det var i Malmö min svensklärare sneglade på mig och sade: *skriv.* Och jag skrev. Jag skrev sånger, dikter, noveller, jag påbörjade och förkastade roman efter roman. Det var i Malmö jag lärde mig något om avslut. Det var i Malmö jag skrev och fick upp min första pjäs. Det var i Malmö jag skrev *Vilja väl.* Det är min senaste pjäs och det är den du just sett eller snart ska se. Den påstår sig inte vara sanningen om Malmö. Det kanske inte finns någon sanning. Varken om Malmö eller om dig. Det kanske är först i mötet med andra som vi blir till. I mötet med platser vi tillfälligt besöker, städer vi råkar befinna oss i för stunden.

Kristian Hallberg, dramatiker

INGENTING ÄR SIG LIKT

Världen vi lever i förändrar sig hela tiden. Och det i allt snabbare takt. Vi ställs ständigt inför nya utmaningar i en värld vi inte *kan* känna igen. Just för att den är ny för oss. Men vi själva då? Är vi inte desamma som vi alltid varit? Jo, jag är jag och det har jag alltid varit, det är klart. Men det är på sätt och vis också problemet: att det rör sig långsammare i huvet på oss än i världen omkring oss. Utvecklingen går snabbt, men vårt sätt att se på världen och förstå den ändrar sig långsamt, hos några inte alls. Då uppstår ett växande gap – mellan vår verklighetsförståelse och själva verkligheten. Landskapet är i galopperande omstöpning, medan kartorna, det vi har i huvet, föreställningarna om hur det ser ut och om hur vi skall förhålla oss, tar lång tid att rita om. Våra mentala kartor tenderar att bli allt mer föråldrade, våra inre kompasser att bli allt mer missvisande. Som individer riskerar vi att bli socialt akterseglade. Som samhälle att gå på grund.

Som student bodde jag i Lund. Malmö åkte vi bara igenom. Det finns bara två bra saker med Malmö, sa man – Köpenhamn och Lund. I dag är Malmö en helt annan stad. Mer levande, fylld av människor från alla världens hörn, kulturellt mångfacetterad, roligare, mer spännande och mänskligt rikare. Men också mer utmanande och mentalt krävande att bo i. Krävande därför att alla människor är olika. Och samtidigt liknar varandra. För att man inte alltid vet vad man kan förvänta sig, och vad som förväntas av en. Så man måste mer än förr både kunna "slå ut örönen" för att lyssna in varandra, och öppna munnen för att göra sig förstådd.

Hur många människor tror du en vanlig man eller kvinna som levde nånstans på den skånska landsbygden när din farfarsfar var ung – för det var där de flesta levde då – mötte i sitt liv? Hur många olika par ögon kunde han eller hon titta in i? Alltså sammanlagt under hela sin livstid? Det har man undersökt – jo, ett par hundra, kanske. Hur många olika par ögon möter en ung kille eller tjej i Malmö idag? Det har man också undersökt. Också ett par hundra, kanske. *Per dag*. Alltså lika många par ögon per dag för dig som är ung nu, som människor för några generationer sedan, ungefär då din farfarsfar var ung, kunde se in i under *hela sitt liv*.

Förr – och det är inte alls så länge sedan – var det dessutom så att många människor delade i stort sett samma livserfarenheter. De bodde på samma sätt, kom från liknande bakgrund, gick i samma skola, konfirmerades för samma präst, jobbade i samma fabrik, hade samma låga lön, röstade på samma parti, åt ärtor och fläsk på torsdagar, osv. Man var och levde som dom andra man hade i sin närhet – stora grupper av människor var i stort sett synonyma med varandra. I dag är vi snarare i motsvarande grad anonyma inför varandra. Varje individ har idag en erfarenhetsmosaik som visserligen kan bestå av brickor som andra också har i sin mosaik, men som till mönster och sammansättning skiljer sig allt mer åt mellan individ och individ. Som konsekvens av det kommer vi att leva i allt mer partiella gemenskaper, få allt mer partikulära och avgränsade solidaritetsytor människor emellan, och uppleva ökande existentiell ensamhet.

I allt högre grad är vi i dagens samhälle hänvisade till att dela liv med människor vi inte delar erfarenhet med. Och samtidigt lever vi idag ett mycket mer intensivt och varierat socialt liv än vad människor någonsin har gjort. Detta ger helt nya villkor för hur vi förhåller oss till varandra. Våra möten blir flyktigare, våra kontakter kortvarigare, våra bekanta fler och dem vi möter allt oftare i något avseende "främmande". Det sociala samspelet både föder och fordrar en ny "social grammatik".

En infödd kan tala sitt modersmål felfritt utan att ett ögonblick behöva tänka efter eller ens känna till språkets grammatik. På samma sätt finns det i varje samhälle en "social grammatik", uttalade och för den infödde ofta omedvetna regler för hur man, utan att ens behöva reflekterat över det, skall förhålla sig till varandra för att handla rätt. Men om vi som har svenska som modersmål i stället skulle behöva tala t ex tyska måste många av oss, även om vi kan glosorna, börja tänka efter hur vi skall uttrycka oss för att det skall låta rätt och kommunicera det vi vill.

När Köpenhamn för sådär femton år sedan var utsedd till europeisk kulturhuvudstad låg vid kajen längs Havnegade ett skepp med texten *The refugees are the avantgarde of the Future (flyktingarna är framtidens förtrupp)* skrivet längs hela skeppssidan. I dag gäller den sentensen oss alla: vi blir alla som "invandrare till Framtiden", dvs kommer gång efter annan att behöva lära oss nya kulturella koder, nya samspelsregler, finna fram till nya sätt att leva våra vardagsliv på. Det ställs allt starkare krav på att kunna hantera det okända och det tillfälliga, att kunna hantera nya sociala relationsmönster, ställa om sig, snappa upp signaler och uttrycka oss i enlighet med en ny social grammatik.

Ibland funkade det inte för några av oss. Vi blir stressade av det, reagerar oöverlagat och ger utlopp för våra lägsta och mest primitiva impulser – släpper loss vår *indre svinehund*, som danskarna kallar det. Beter oss nedsättande och kränkande, uppträder som en skitstövel och säger eller gör svinaktigheter mot den eller dom som vi tycker gör det svårt för oss – just och bara för att dom inte är som vi.

Alla kan man ju inte älska. Men det behöver man inte heller. "Älska din nästa som dig själv" – det är ett omöjligt och ett orimligt krav. Som bara gör människan ynkelig och liten. Någon eller några älskar man – i bästa fall. Kärlek är en rar lek. Men också de man inte älskar, t o m de man tycker illa om, kan man respektera. Och bör man respektera. Alldeles särskilt just dem.

Hur? Genom att aldrig kränka någon i hans värdighet. Genom att låta hen vara ifred som den hen är och vill vara. Genom att se tiggaren i ögonen, le vänligt åt transan, låta flickan med *hijab* (huvudsjal) gå med högbytt huvud, och killen med *kippa* (kalott) strosa säker till synagogan. Och genom att inte heller kränka sin egen värdighet genom att släppa sin *indre svinehund* lös. Särskilt inte när den klöser och skäller i ens inre källare. För det är då, just då, när man stöter på de som tycker, är och uppför sig annorlunda än man själv, och på ett sätt man inte tycker om, som man som mest behöver hålla huvudet kallt och bevara aktningen för sig själv. Genom att visa aktning för den andre.

Respekt – svårare är det inte. Alla människor är olika. Ingenting är sig likt. Utom att du är du. Och hen är hen. Och att konsten att vara människa är att låta det vara så.

Lars Dencik, professor i socialpsykologi

DET HÄR ÄR **DIN** BERÄTTELSE

DET GÅR 11 400 ELEVER i Malmös gymnasieskolor. Vi, stiftelsen Framtidsgenerationen, har genom initiativet *Malmö – The True Story* under ett helt år mött flera tusen av er och lyssnat på när ni har delat med er av berättelser om händelser i era liv. Händelser som gjort intryck och som bidragit till att forma er till dem ni är idag.

Vi tycker era berättelser är värda att återberättas för andra. Både för andra gymnasieelever och andra Malmöbor.

Alla har vi en berättelse. Ingen annan kan på djupet förstå det du eller jag har varit med om. Genom att berätta kräver du din självklara plats i det offentliga rummet. Genom att berätta minskar vi gapet mellan våra upplevelser av hur det är att vara människa. Med tiden blir det lättare att leva tillsammans. Kan vi ta med oss den rikedom det innebär att ha olika bakgrunder så har vi lättare att forma en gemensam framtid. Pjäsen *Vilja Väl* och samarbetet mellan Malmö Stadsteater och Framtidsgenerationen i *Malmö – The True Story* bygger på precis denna övertygelse.

Vi måste också acceptera att olika berättelser bär på olika sanningar. Subjektivt upplevda sanningar som ibland kan vara djupt motsägelsefulla. Att ta del av varandras berättelser handlar inte om att jämkä dem till en gemensam historia, det handlar om förståelse för den andres upplevelser.

Vi har som människor ofta en stark vilja att undvika det motsägelsefulla. Det politiskt inkorrekt. Att inte vilja lyssna på de berättelser som utgår från helt andra värderingar än våra egna, som är polariserade, radikala och obekväma. Men inte heller de berättelserna går att omvända. De försvinner inte för att de inte uttalas – kanske blir de ännu starkare om de inte får höras och näven knyts i fickan. Det är viktigt att påpeka att alla berättelser är lika mycket värda – oavsett om de handlar om flykt från ett Syriskt helvete, om en uppväxt med arbetslösa föräldrar i en förstad till Malmö eller en på ytan privilegierad medelklassstillvaro. Lyssnandet måste vända sig åt alla håll. *Malmö – The True Story* vill fånga ungas berättelser i hela Malmö – oavsett bakgrund.

Vi tror på att låta alla berättelser existera i samma rum, samtidigt, att låta dem mötas, brytas mot varandra och samexistera, även om de är motsägelsefulla. Ja, faktiskt särskilt när de är motsägelsefulla.

Vi bär nämligen på en benhård övertygelse. Försöker vi bara möta varandra som individer och ger oss tid att lära känna varandra ökar möjligheten att vi förstår varandra bättre och kan leva fredligt tillsammans i ett öppet samhälle. Klarar vi det kan Malmö bli en förebild för resten av Sverige.

D. Sachs Luciano Astudillo

Daniel Sachs och Luciano Astudillo, grundare av stiftelsen Framtidsgenerationen och initiativtagare till *Malmö – The True Story*.

Inspicient Uli Ruchlinski
Produktionsassistent/sufflör Hedvig Becke

Ljuddramaturgi Ola Simonsson och Johannes Stjärne Nilsson
Koreograf Yessica Andersson
Röstcoach Bertram Heribertson

Teknikmästare
Jan-Erik Lövgren, ansvarig
Piotr Kassara, snickeri
Kristers Sävström, styr- & reglerteknik
Johanna Lindborg, ljus
Olivia Hagander, styr- & reglerteknik
John Conlon, ljud

Teatertekniker
Ida Holmberg
Sara Bohlin, rekvisita
Ulrika Fredriksson, rekvisita

Teknisk koordinator Pontus Karlsson
Kostymkoordinator Anja Svärd
Kostymateljé Mariane Josefsson,
Andrea Stenman, Marie Jonsson,
Ylva Vamborg (Praktikant)
Skräddarlärling Malin Cederberg
Kostymservice Gyöngyi Balázs
Färgning och patinering Alicja Ekerholm

Framtidsgenerationen
Ordförande Daniel Sachs*
Vice ordförande Luciano Astudillo
Näringslivskontakt Catharina Sachs
Projektkoordinator Julia Brandelius
Kommunikatör Kenan Ganic
Redaktör "Faces of Malmö" Matilda Gunnarsson

Pedagoger
Anders Andersson, Anders Ängel,
Anna Hellerstedt, Matilda Lindberg,
Karim Rashed

Marknadschef Jenny Bång
Art director Johan Sjövall
Informatör Carin Hebelius
Kommunikatör Erik Roman
Försäljningschef Maria Girke Magnusson
Serviceansvarig Inger Börjesson
Säljare Shirin Khanano
Affischfotograf Mattias Ankrah
Föreställningsfotograf Peter Westrup
Tryck KSPrint Digitaltryck, Malmö

Producent Jerker Pyron
Producentpraktikant Helena Ivarsson*
Dramaturg Anna Kölén
Teknisk chef Maria Månsson
Chefproducent Lisa Ericstam
Chef maskavdelningen Agnetä von Cegerfelt
Chef kostymavdelningen Paola Billberg Johansson
Föreståndare kostymservice Gyöngyi Balázs
Ljusansvarig Sven-Erik Andersson
Transportansvarig Hans Wendel
Ekonomischef Leif Jönsson
Ställedare Rinna Möller
Chefssassistent Sara Backlund Hammar
VD/Teaterchef och ansvarig utgivare Petra Brylander

Scenografin är tillverkad av Ljus & Dekor i Halmstad

FOTOGRAFERING OCH LJUDUPPTAGNING ÄR
AV UPPHOVSRÄTTSLIGA SKÅLEJ TILLÅTEN

VAR VÄNLIG STÄNG AV MOBILTELEFONEN

* Praktikant från Upplevelseproduktion 180P, LTU

Framtids generationen

MALMÖ
THE TRUE STORY

Malmö – The True Story stöds av
PostkodLotteriets Kulturstiftelse, E.ON, Ernst & Young,
Gertrude och Ivar Philipsons Stiftelse, Lyssnare utan
gränser, Länsstyrelsen i Skåne, Malmö FF,
Malmö Stad, Malmö Yrkehögskola, Massive
Entertainment, Max Hamburgare, PwC, Regeringen,
Region Skåne, Rörläggaren, Sparbanksstiftelsen i
Skåne, Sten K Johnsons Stiftelse, Swedbank, Sydsvenska
Handelskammaren, Sydsvenskan, Wonderleap & Eight

MALMÖ STADSTEATER